

Kriminaalmenetluse lõpetamise põhistatud määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	16.12.2025, Tallinn
Koostaja ametinimetuse ja nimi:	abiprokurör Irina Tsugart
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	25231550055
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2, 3
Kahtlustatava nimi (isikukood):	Xxxx Xxxxxx, ik xxxxxxxxxxxxxx
Kuriteo toimepanemise aeg:	01.10-30.11.2021, 12.10.2022, 27.10.2023, 28.01.2024, 21.04.2024, 16.05.2024, 09.07.2024, 16.07.2024, 20.09.2024

Kahtlustatavale Xxxx Xxxxx on kriminaalasjas 25231550055 esitatud kahtlustus KarS § 121 lg 2 p 2, 3 (teise inimese tervise kahjustamises ja valu tekitavas kehalises väärkohtlemises, mis on toime pandud lähisuhtes ja korduvalt) järgi 01.10-30.11.2021, 12.10.2022, 27.10.2023, 28.01.2024, 21.04.2024, 16.05.2024, 09.07.2024, 16.07.2024, 20.09.2024 kuriteoepisoodides.

Prokurör, olles tutvunud kriminaalasja materjalidega, hinnanud isikulisi tõendeid, jõudnud seisukohale, et teatud juhtumite osas ei ole käesoleval ajal enam võimalik täpsustada toime pandud kuriteo asjaolusid, koguda täiendavaid tõendeid, mistõttu kuuluvad 01.10-30.11.2021, 12.10.2022, 27.10.2023, 21.04.2024, 09.07.2024 kuriteoepisoodid lõpetamisele KrMS § 199 lg 1 p 1 alusel vastuoluliste tõendite või tõendite puudumise tõttu.

Järgnevalt peatub abiprokurör asjaoludel, mida arvestab seisukoha kujundamisel kriminaalasja lõpetamisel KrMS § 199 lg 1 p 1 alusel alljärgnevate kuriteoepisoodide osas.

01.10.-30.11. 2021

Kannatanu XXxx Xxxx ütluste kohaselt ei mäleta ta, millal täpselt võis aset leida vägivallajuhtum, kui menetlusosalised elasid koos aadressil Xxxx Xxxxx. Õhtusel ajal lasteaeda lapsele järgi minema hakates lõi Xxxx Xxxx kannatanut teda käega näkku. Xxxx Xxxx ei mäleta täpselt, kas lõi rusika või lahtise käega, aga ilmselt lõi rusikaga, sest niimoodi on ta tavaliselt löönud. Löögi tagajärjel tundis kannatanu füüsilist valu, tervisekahjustust kahtlustatav kannatanule oma tegevusega ei tekitanud. Xxxx vabandas kannatanu ees /tl 19-23/.

Kahtlustatava ülekuulamisel ei tunnistanud Xxxx Xxxxx teo toimepanemist ja selgitas, et sel ajal olid Xxxx Xxxxxil psühhiaatrilised probleemid ja alkoholi ning ravimite mõjul muutus Xxxx Xxxxx vägivaldseks. Xxxxx oli eelnevalt rünnanud kahtlustatavat verbaalselt ja pärast kätega. Täpselt ta ei mäleta, kas lõi kätega vastu pead või lükkas /tl 144/.

Kriminaalmenetluses ei ole KrMS § 61 kohaselt ühelgi tõendil kindlaksmääratud jõudu ja neid kõiki peab hindama kogumis. Olukordades, mis on n-ö sõna sõna vastu, peab arvestama kõikide asjaoludega, mis on juhtumi lahendamisel asjakohased ja mis võivad mõjutada tõendi(te) hindamist. Ajavahemikul 01.10-30.11.2021 asetleidnud juhtumi osas ei mäleta kumbki menetlusosaline juhtumi täpseid asjaolusid, Xxxx Xxxxx ei tunnista teotoimepanemist, täiendavaid tõendeid koguda ei ole võimalik.

12.10.2022

Kannatanu Xxxx Xxxxxi ütluste kohaselt elasid nad Xxxx Xxxxx aastal 2022 Itaalias. 12.10.2025 kell 08.00 oli neil kodus konflikt, mille käigus lõi Xxxx teda rusikaga näkku, mille tagajärjel tundis kannatanu füüsilist valu ja tal tekkis nähtav vigastus – hematoom vasakul pool põsesarna kohal üleval. Kannatanu fotografeeris tervisekahjustust /tl 19-23/.

Tunnistaja Xxxx Xxx ütluste kohaselt viibis Xxxxx 2022. aasta oktoobris Itaalias, kust võttis Xxxx Xxxx ühendust kohalik arst ja uuris, milliseid ravimeid peab Xxxx manustama ja milliseid uuringuid peab tegema. Xxxxx sõnul lõi ta oma silma vastu katuse sarikaid või midagi sellist. Täpset selgitust Xxxx Xxxx ei mäleta. Xxxx tundus see veider, sest selgitus ei olnud loogiline, arvestades vigastust. Sama päeva õhtuks saatis Xxxxx tunnistajale pildi, hematoom oli läinud hullemaks. Hematoom ei tundunud Xxxxx Xxxxx jaoks selline, et see saaks olla tekkinud silma ära löömisest kuhugi pihta. Tunnistaja edastatud sõnumivahetuse tõmmistest nähtuvad kannatanu Xxxx Xxxxxi 13.10.2022 jäädvustatud hematoom vasaku silma-põsesarna kohal /tl 101-102, 107-109/.

Tunnistaja Xxxxx ütluste kohaselt saatis Xxxxx temale 2022. aastal suvel öösel Instagrammi sõnumitesse kirja, et läks Xxxx tülli ja foto oma näost, kus oli tal silma juures sinikas ja paistetus /tl 114/.

Kahtlustatava Xxxx Xxxxx selgituste kohaselt elasid nad aastal 2022 Itaalias Milanos. 12.10.2022 kell 08.00 oli Xxxx psühhosiseisundis. Kahtlustatav tahtis ära minna, kuid Xxxx jooksis talle järele. Kui Xxxx Xxxxx tahtis ukse kinni lükata, sai Xxxx tabamuse, sest oli kahtlustataval sabas. See toimus kogemata, kahtlustatav ei tahtnud Xxxxx lüüa. Hiljem on Xxxx kirjutanud, et saab aru, et Xxxx ei teinud seda meelega. Xxxxx tekkis hematoom näole vasakule poole /tl 144, 206 pöördel/.

Selle juhtumi puhul on kannatanu ja kahtlustatava ütlused tõendamiseseme asjaolude osas vastuolulised. Kannatanu on edastanud tunnistajale Xxxx oma ütlustest erineva versiooni asjaolude kohta. Ei ole vaidlust selle üle, et kannatanul Xxxx Xxxxxil oli näol vasaku silma kohal hematoom. Küsimus tekib aga hematoomi tekkemehhanismi tuvastamisel ja subjektiivse koosseisu tunnuste sedastamisel. Kannatanu kahe versiooni (näo äralöömine ja rusikaga löömine) ning kahtlustatava versiooni (käega ukse kinni löömisel kannatanu tabamine) hindamisel ei ole võimalik ümberlükkamatult tuua esile juhtumi täpseid asjaolusid, mis võimaldaksid jaatada teotoimepanemist ega jätaks mõistlikku kahtlust. Kuigi Xxxx Xxxxx tunnistab konfliktset olukorda, selgitab ta täiendavalt, et ta tahtis ära minna, kuid Xxxxx jooksis talle järele. Kui Xxxx Xxxxx tahtis ukse kinni lükata, sai Xxxxx tabamuse, sest oli kahtlustataval sabas. See toimus kogemata. Seetõttu kui oleks isegi tuvastatavad objektiivse koosseisu tunnused, siis Xxxx Xxxxx poolt ukse kinni lukkamine ja kannatanu tabamine ei täidaks KarS § 121 subjektiivset koosseisu. Kahtlustatava eesmärgist/tegevusest ei saa tuletada kannatanule tervise kahjustamise või valu põhjustamise tahtlust. Riigikohus on korduvalt rõhutanud (sh RKKKo 3-1-1-44-16), et „teo toimepanemise eesmärk ja motiiv on subjektiivsete tunnustena tahtlusest eristatud (KarS § 12 lg 3 teine lause). Tahtluse tuvastamiseks tuleb kohtul hinnata, kas süüdistatav teadis (intellektuaalne külg) ja tahtis (voluntatiivne külg) koosseisupäraste asjaolude esinemist. Toimepanija tahtlus avaldub KarS § 121 koosseisu realiseerimisel selles, et ta peab vähemalt võimalikuks ja mõõnab (KarS § 16 lg 4) kannatanule tervisekahjustuse tekitamist või valu põhjustamist.“

27.10.2023

Kannatanu Xxxx Xxxxxi väitel leidis intsident aset 27.10.2023 neil kodus aadressil Xxxxxxxx xxx. Xxxx Xxxxx tuli peolt, oli närviline ega vastanud kannatanu küsimustele. Konflikti käigus lõi Xxxx kannatanut, kui ta õigesti mäletab, rusikaga näkku ja pärast seda lükkas teda pikali maha. Löögi tagajärjel hakkas Xxxx Xxxxxil ninast verd jooksmas ja ta tundis füüsilist valu. Xxxx võttis kannatanult telefoni ära, seega ta ei saanud kuhugi helistada, et abi kutsuda. Kannatanu koputas naabri uksele ja tema helistas 112. Kohale saabunud patrullile ütles kannatanu vist, et ninast lihtsalt hakkas verd

jooksma ja midagi ei ole juhtunud. Kannatanu ise tundis, et ei soovinud pereasjadest rääkida ja et Xxxx mingi jama tuleks /tl 19-23/.

Kahtlustatav Xxxx Xxxxx ei mäleta olukorda, mis oli 27.10.2023 ning rõhutas ülekuulamisel, et ei ole kunagi rünnanud Xxxxx esimesena /tl 144/.

27.10.2023 koostatud politsei rapordi (juhtumina on väljakutse fikseeritud numbriga 2101230153103) kohaselt väitis naisterahvas kohapeal, et löömist ei olnud, ninast hakkas lihtsalt verd tulema, nagu oli nutmisest punane, maas oli näha veretilkasid. Avaldust teha ei soovinud, kiirabi ei vajanud, mõlemad osapooled olid nähtavalt kained. Mehe väitel oli tüli, löömist ei olnud /tl 131/.

Ka selle kuriteoepisoodi osas on kannatanu ja kahtlustatava ütlused erinevad. Sündmuskohale saabunud patrullile väitsid mõlemad, et ei vägivalda ega löömist ei olnud. Uurimisasutuses ütlusi andes ei olnud Xxxx Xxxxx ise asjaoludes kindel, rõhutades „kui ta õigesti mäletab“. Tõendamiseseme asjaolude osas ei ole võimalik koguda täiendavaid tõendeid, sest uurimisasutuse andmebaasides ei säili salvestised (kõne Häirekeskusele, patrullpolitsei vormikaamera salvestis) nii pikka aega. Seetõttu tõendite kogumise võimatus tingivad olukorra, kui ei saa tuvastada kindlalt asjaolusid, sest nii kannatanu kui ka kahtlustatav on oma ütluste kinnitamiseks esitanud tõendeid, mis iseloomustavad menetlusosaliste läbisaamist, suhtumist ja käitumist (sh nii verbaalselt kui ka füüsiliselt ründavat käitumist).

XXXXXXX

Kannatanu Xxxx Xxxxxi kinnitusel oli tal xxxxxxxx sünnipäev. Ta oli kodus aadressil Xxxx xxxxx, Xxxx ja tema juures oli sõbranna Xxxxx. Kannatanu sõnul tekkis tal Xxxx tüli, Xxxx läks närvi ja lõi jalaga vastu kannatanu jalga (millise jala pihta kannatanu sai, ta ei mäleta) ja selle tagajärjel tundis kannatanu füüsilist valu. Mingeid vigastusi ei jäänud.

Tunnistaja Xxxx ütlustest selgub, et xxxxxxxxxkella 21.00 ajal oli ta Xxxx juures. Xxxx äratas Xxxx, oli magamistoas, kui Xxxx nägi, kuidas Xxxx lendas magamistoast välja ja kukkus põrandale pikali, ilmselt lükkas Xxxx Xxxxx magamistoast kuidagi välja ja seejärel lõi jalgadega mitu korda. Xxxx karjus, et tema ees niimoodi ei tee ja tema ei taha sellist asja näha. Tunnistaja väitel on menetlusosalistel olnud ebastabiilne ja haige suhe. Inimestena eraldi on nad väga toredad. Mõlemad on väga temperamentsed inimesed, kuid omavahel ei osanud leida ühist keelt. Tunnistaja kinnitab, et Xxxx on tema juurde tulnud 5-6 korral kindlasti selliselt, et ta on läbi pekstud olnud. On näinud korduvalt ka Xxxx vigastusi, on hoidnud mitmeid kordi Xxxx lapsi, et ta saaks käia EMOs või arsti juures oma vigastuste pärast. 2024. aasta novembrikuu lõpus lõpetas tunnistaja suhtlemise Xxxx, sest tal oli raske näha Xxxx sellises olukorras ja kuulda, kuidas ta Xxxxx peksta sai ja et nad on pidevalt tülis. Xxxx kaob ära ja Xxxx ei saa temaga kontakti. Xxxx on kustutanud paljusid asju enda mälust, sest need on olnud traumeerivad. Nüüd Xxxx kirjutas tunnistajale ja palus, et tunnistaja oleks talle toeks ja annaks tunnistusi /tl 94/.

Kahtlustatav Xxxx Xxxxx ei mäleta 21.04.2004 konflikti ning rõhutab, et konfliktide põhjustajaks oli alati Xxxxx , ja kui Xxxx Xxxxx on füüsiliselt rünnanud teda, siis tegi seda ainult enesekaitseks /tl 144/.

Selleks, et hinnata, kas Xxxx Xxxxx tegevus vastab KarS § 121 tunnustele, peab eelkõige olema tuvastatud täpne tegevus/tegu, mida käesolevas kriminaalasjas ei õnnestu tuvastada, sest kannatanu ise ei mäleta, millise jala pihta ta hoobi sai. Abiprokurör peab aga ikkagi vajalikuks selgitada, et kuriteokoosseis KarS § 121 järgi ei eelda obligatoorselt kannatanul kehavigastuste tuvastamist, vaid piisab, kui on tuvastatud tahtlik füüsilise valu tekitamine. Valu tekitav kehaline väärkohtlemine on KarS § 121 koosseisu objektiivsetesse tunnustesse kuuluv alternatiivne tegu, mille tuvastamisel kaasneb kriminaalvastutus. Samuti peab isiku süüditunnistamiseks tagajärjedelikt toimepanemises

olema tõendatud, et koosseisupärased tegu ja tagajärg on omavahelises põhjuslikus seoses. KarS §121 objektiivse süüteokoosseisu eraldiseisvad tunnused on KarS § 12 lg 2 kohaselt tegu (tegevus või tegevusetus) ja sellega põhjuslikus seoses olev tagajärg. Kannatanu ütluste kohaselt tundis ta kahtlustatava tegevuste tagajärjel (jalaga vastu jalga löömine) füüsilist valu. 12.11.2019 lahendis nr 1-18-7833 p 27 on Riigikohtu kriminaalkollegium asunud seisukohale, et „KarS § 121 puhul ei loeta karistatavaks selliseid tegusid, mis seisnevad teise inimese keha vähese intensiivsusega mõjutamises (nt kinnihoidmises, pigistamises, tõukamises või trügimises), kui sellega ei kaasne tüüpilise tagajärjena tervisekahjustust või valuaistingut.“ Kannatanu väitel tundis ta valu, ise ei tea aga öelda, kus ta valu tundis– „millise jala pihta ma sain, ma täpselt ei mäleta.“ Kuna ei ole tuvastatav objektiivse koosseisu tunnuseks tagajärg, ei ole võimalik ka kahtlustatavale tagajärge objektiivselt omistada.

Mööda ei saa vajadusest igas kriminaalasjas eraldi hinnata, kas on tegemist bagatellründega või on tuvastatav selline intensiivne rünne, mis kannatanu ütlustele lisaks ka objektiivse kõrvaltvaataja pilgu läbi on hinnatav valu tekitavana. Tunnistaja Xxxxx väitel „lückas Xxxxx Xxxxx magamistoast kuidagi välja ja seejärel lõi jalgadega mitu korda“. Ei ole selge, kas ikkagi lõi ja kuhu. Kui oleks jalgadega löönud, siis oleks tekkinud jalgadega löömisest tõsisemaid tagajärgi – tervisekahjustusi. Seda aga ei tekkinud, mistõttu ei saa kogutud tõendite pinnalt tuvastada korduvat jalgadega löömist. Sellest tulenevalt on võimalik hinnates tõendeid kogumis lisaks eeltoodule tõlgendada kahtlustatava tegevust kui vähese intensiivsusega mõjutamiseks, mistõttu ei ole täidetud KarS § 121 objektiivne koosseis.

Tähelepanuta ei saa jätta isikuliste tõendite hindamist usaldusväarsuse osas. Kriitiliselt tuleb suhtuda tunnistaja Xxxxx ütlustesse. Tegemist on tunnistajaga, keda on kannatanu palunud „olla toeks ja anda tunnistusi,“ mistõttu on jäänud tema ütlused ühekülgeks. Xxxxx on jätnud rääkimata olukordadest, mis selguvad kahtlustatava edastatud sõnumivahetusest Xxxxx ja Xxxx Xxxxx vahel ja millest nähtuvad kannatanu Xxxx Xxxxxi käitumine, asjaolude erinev esitamine (Xxxx Xxxxxi ja Xxxxx, Xxxx Xxxxxi ja Xxxxx kirjavahetus) /tl 209 pöördel, 210/. Lähtudes eeltoodust ei saa pidada tunnistaja ütlusi usaldusväärseks.

09.07.2024

Kannatanu Xxxx Xxxxxi väitel viibis ta 09.07.2024 kodus aadressil Xxxxx xxxxx. Kodus olles lückas Xxxxx kannatanut vastu diivanit. Kannatanu kukkus alaseljaga diivanile, tundis füüsilist valu alaselja piirkonnas ja sinna tekkisid hematoomid. Xxxxx nägi neid hematoomide ja pildistas. Kannatanu pöördus 10.07.2024 PERHi EMOSse.

10.07.2024 ambulatoorse epikriisi kohaselt toimus eriarsti esmane vastuvõtt 10.07.2024 kell 14.34. Anamneesi kohaselt kukkus patsient eile kodus seljaga vastu diivanit. Diagnoosiks on fikseeritud lülisamba nimmeosa distorsioon ja distensioon /tl 74-75, 158/

11.07.2024 ambulatoorne epikriis, millest selgub korduv pöördumine seoses kroonilise alaseljavalu süvenemisega /tl 13, 59/

13.07.2024 ambulatoorse epikriisi kohaselt pöördub Xxxx Xxxxx korduvalt seoses süvenenud alaseljavaluga /tl 59-63/.

21.08.2024 ambulatoorsest epikriisist selgub Xxxx Xxxxxi korduv pöördumine EMOSse seljavalude tõttu /tl 66-70/.

Tunnistaja Xxxx ütlustest selgub, et ta töötab füsioterapeudina ja 14.07.2024 vastuvõtul ütles Xxxxx , et tal tekkisid pärast rasedust alaselja valud. Xxxxx nägi Xxxxx i alaseljal hematoomide ja tegi nendest fotod /tl 88-92/.

Kahtlustatav Xxxx Xxxxx ei mäleta 09.07.2024 konflikti.

Ei ole vaieldav, et kannatanul Xxxx Xxxxxil on tekkinud kukkumise tagajärjel tervisekahjustus. Käesoleva juhtumi puhul puuduvad tõendid, mille alusel võiks väita, et kannatanu kukkus kahtlustatava tegevuse tagajärjel. Xxxx Xxxxx on esitanud ka videosalvestise, millest ei saa teha järeldusi menetlusosaliste tegude/käitumise osas. Videosalvestist on korduvalt muudetud /töödeldud, üle salvestatud vms), seega selle loomise aega ei ole võimalik kindlaks teha. Olukorras, kui ei ole võimalik tuvastada kahtlustatava tegu ja ka põhjuslikku seost teo ja tagajärje osas, ei saa tuvastada ka objektiivset koosseisu. Isegi juhul, kui see oleks tuvastatav, ei oleks võimalik tuletada kahtlustatava tegevuses kannatanule tervise kahjustamise põhjustamise tahtlust.

Käesolevas kriminaalasjas andsid mõlemad menetlusosalised ütlusi ülalpool asetleidnud kuriteoepisoodide kohta. Isikute ütluste usaldusväärsusele hinnangut andes ei saa eelistada kannatanu ütlusi kahtlustatava ütlustele või vastupidi. Tunnistajate ütlused ei sisalda täiendavat tõenduslikku teavet. Abiprokurör kordab ja rõhutab, et mõlemad menetlusosalised on esitanud oma ütluste kinnitamiseks teineteist iseloomustavat materjali (ekraanitõmmised, heli- ja videosalvestised). Nendest nähtuvad menetlusosaliste suhted, läbisaamine, suhtlemisviis ja käitumine (sh ründava iseloomuga käitumine) aastatel 2022-2024. Kõiki tõendeid tuleb vastavalt KrMS § 61 hinnata nende kogumis ja ei tohi eelistada üht tõendit teisele, samuti pole ühelgi tõendil ette kindlaksmääratud jõudu. Isiku süüdi tunnistamiseks tuleb aga ümberlükkamatult tuua esile need asjaolud, mis süüditunnistamise kindlalt võimaldavad ja ei jäta mõistlikku kahtlust. Kui tõendite uurimisel tekivad põhjendatud kahtlused ning neid ei õnnestu muude tõenditega kõrvaldada, siis tuleb *in dubio pro reo* põhimõttel langetada otsus kahtlustatava kasuks, mitte aga teha kahtlustatavale kahjulikku otsust puudulike tõendite alusel.

Lähtudes eeltoodust, jätkab prokuratuur menetlust 28.01.2024, 16.05.2024, 16.07.2024, 20.09.2024 kuriteoepisoodide osas. Analüüsinud kuritegude toimepanemise asjaolusid, kuriteo toimepanija isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, jõuab abiprokurör järeldusele, et nende kuriteoepisoodide osas on võimalik ja põhjendatud lõpetada kriminaalmenetlust KrMS § 202 alusel.

KrMS § 202 lg 1 kohaselt võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks, kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

Kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lg 1 ja 2 sätestatud alusel kriminaalasja lõpetada prokuratuur (KrMS § 202 lg 7). Xxxx Xxxxx teod kvalifitseeruvad KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi, mille eest on ette nähtud karistusena rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Tegemist on teise astme kuritegudega (KarS § 4 lg 3).

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada asjaoluga, et lõpetamine ei ole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas üld- või eripreventiivsest vajadusest.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute kuritegude toimepanemise. Seda hinnatakse lähtuvalt isiku varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust.

Üldpreventiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad.

Riigikohtu otsuse nr 3-1-1-85-04 p 16 järgi on oportuuniteediprintsiibiga antud prokuröridele kaalutusõigus, mille eesmärk hõlmab lisaks menetlusökonomikale ka proportsionaalsuse põhimõttest tuleneva vajaduse välistada kriminaalrepressiooni kohaldamine juhtudel, mil see oleks teo asjaolusid silmas pidades ilmselgelt mittemõõdukas. Avaliku menetlushuvi mõiste on mõeldud tagama muuhulgas seda, et karistust kohaldatakse üksnes siis, kui muudest vahenditest ei piisa ja just selle järele on tungiv vajadus.

Järgnevalt peatub abiprokurör asjaoludel, mida arvestab seisukoha kujundamisel kriminaalasja lõpetamisel KrMS § 202 alusel 28.01.2024, 16.05.2024, 16.07.2024, 20.09.2024 kuriteoepisoodide osas.

Kohtueelse menetluse lõpuleviimisel suhtles abiprokurör korduvalt kriminaalasjas kannatanu Xxxx Xxxxxiga, kes selgitas telefonivestlustes lisaks kohtueelses menetluses antud ütlustele, et nad ei ela enam Xxxx Xxxxxga koos, kannatanu soovib, et kahtlustatav vastutaks oma tegude eest, sest on mitme aasta jooksul kasutanud tema suhtes vägivalda. Xxxx Xxxxxi väitel on juhtumid tõendamist leidnud, ta soovib kahju hüvitamist ja on esitanud tsiviilhagi summas 5000 eurot. Kuriteoga tekitatud kahju seisneb mittevaralises kahjus. Kriminaalasjas esitatud hagiavalduses on selgitatud, et füüsiline ja vaimne vägivald on lubamatu ja on karjuvas vastuolus põhiseadusega kaitstud õigushüvega (PS § 18 ja § 19). Inimväärikus on põhiseaduslik tuumikväärtus, mille rikkumine on iseenesest aluseks moraalse kahju nõudele. Xxxx Xxxxxil on diagnoositud hemofiilia, mida Xxxxx Xxxx teadis ja siiski jätkas löömist. Iga kannatanu pihta löömine võib lõppeda haiglaga ja seda on ka tihti juhtunud, põhjustades traumasid, millele võib järgneda eluohtlik verejooks. Xxxxx Xxxxxx käitumine on otseselt riivanud kannatanu inimväärikust – teda on alandatud, temasse on suhtutud üleolevalt ja agressiivselt, kannatanut on käsitletud kui kontrollitavat objekti, mitte kui iseseisvat isikut. See on tekitanud sügava sisemise haava ja alandustunde, mida ei ole võimalik mõõta, kuid mis vajab hüvitamist. Lisaks annab moraalse kahju hüvitamine ka selge sõnumi, et vägivald ei ole lubatud ega tolereeritud. Xxxx Xxxxx soovib, et väärkohtlemine ei jääks tähelepanuta ega õigustataks vaikimise või karistamatusega. Läbielamistest tulenevalt on tekkinud alaväärsustunne ja pidev emotsionaalne pinge. Elukvaliteet, mida enne vägivalla kogemist pidasin normaalseks, on oluliselt langenud.

Abiprokuröri hinnangul on õigustatud hüvitise nõudmine kannatanu enda füüsilise ja hingelise valu ning kannatuste eest. VÕS § 134 lg 2 kohaselt isikule kehavigastuste tekitamisest või tema tervise kahjustamisest tekkinud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb kahjustatud isikule mittevaralise kahju hüvitiseks maksta mõistlik rahasumma. Riigikohus on korduvalt rõhutanud, et mittevaralise kahju eest rahalise hüvitise väljamõistmise nõude lahendamisel on õiglase suuruse määramise lähtekohaks senine kohtupraktika ja ühiskonna üldise heaolu tase (vt nt RKL nr 3-2-1-51-05, p 22, nr 3-2-1-18-13, p 26, nr 3 2 1 80 13, p 20). Kehavigastuse ja tervisekahjustuse tekitamise korral hüvitise suuruse üle otsustamisel tuleb võtta arvesse kehavigastuse tõsidust ning muid mittevaralisi tagajärgi, mis tekkisid kehavigastuse tõttu. Mittevaralise kahju hüvitise suuruse määramisel tuleb samuti arvestada rikkumise laadi, ulatust ja raskust, kahju tekitaja süüd ning selle astet, kahju tekitaja laiemat käitumist ning suhtumist kahjustatud isikusse, poolte majanduslikku olukorda, kannatanu enda osa kahju tekkimises jt asjaolusid, millega arvestamata jätmine võiks kaasa tuua ebaõiglase hüvitise määramise.

Käesoleval juhul tuleb mittevaralise kahju suuruse hindamisel arvestada järgmisega:

- 01.10-30.11.2021, 12.10.2022, 27.10.2023, 21.04.2024, 09.07.2024 kuriteoepisoodid lõpetab abiprokurör KrMS § 199 lg 1 p 1 alusel;
- kannatanul Xxxx Xxxxxil tuvastatud tervisekahjustused: 28.01.2024 – paistetused, 16.05.2024 – peavalu (PERH SA epikriis /tl 9-12/); 16.07.2024 – pindmine peavigastus, silmaümbruse kontusioon, huule ja suuõõne pindmine vigastus (PERH SA epikriis /tl 64/); 20.09.2024 – füüsiline valu ja hematoomid.

Võrreldes neid asjaolusid Eesti kohtute viimase aja kohtupraktikaga peab märkima, et kriminaalasjades välja mõistetud kehalise väärkohtlemisena kvalifitseeritud kuritegude toimepanemisega tekitatud mittevaralise kahju hüvitise mediaaniks oli 500 eurot (vt Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded kriminaalasjades 2018.–2020. aastal, Riigikohus, https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/analys/10_Mittevaraline_kriminaal.pdf).

Kohtupraktikas on käesoleva kannatanuga sarnaseid vigastusi kaasa toonud teo toimepanemisega tekitatud mittevaralise kahju hüvitisena mõistetud välja näiteks:

- 500 eurot: süüdistatav lõi kannatanut lahtise käega näkku, põhjustades kannatanule füüsilist valu (kohtuasi nr 1-19-5855);
- 300 eurot: süüdistatav lõi kannatanut ühel korral rusikaga silma pihta, põhjustades kannatanule silmamuna ja silmakoopakoe põrutuse, silmalau ja silmaümbruse haava koos põrutusega (kohtuasi nr 1-19-8955);
- 100 eurot: süüdistatav lõi rusikaga kannatanut ühe korra näkku ja ühe korra vastu vasakut kõrva, põhjustades kannatanule ninaverejooksu (kohtuasi nr 1-20-2704);
- 1000 eurot: süüdistatav peksis kannatanut erineva intensiivsusega paljudel erinevatel kordadel, põhjustades kannatanule erinevaid kergemaid kehavigastusi (kohtuasi nr 1-19-4436).

Võttes arvesse kuriteo asjaolusid, kuriteoga tekitatud kahju suurust ning kehtivat kohtupraktikat, leiab abiprokurör, et käesolevas asjas tuleb mittevaralise kahju suuruseks hinnata 1500 eurot.

KrMS § 202 lg 1 ja lg 2 p 1 kasutavad mõistet kuriteoga tekitatud kahju, mis võib erineda sellest, mis on kannatanu tsiviilhagiga esitatud nõue. Seega KrMS § 202 sõnastus ei sea menetluse lõpetamisel eelduseks selle, et kannatanu tsiviilhagi peaks saama tervikuna rahuldatud. Kahtlustatav ja abiprokurör on nõus, et kuriteoga tekitatud kahju hüvitatakse väiksemas ulatuses kui tsiviilhagiga nõutud ning kahtlustatav on juba asunud kahju hüvitama. Käesolevaga teavitab abiprokurör kannatanut, et täitmata nõude osas on võimalik kannatanul kahtlustatava vastu pöörduda tsiviilkohtusse.

09.12.2025 toimunud videokohtumisel väljendas Xxxx Xxxxx kahetsust ja esitas taotluse kriminaalmenetluse lõpetamiseks KrMS 202 alusel. Kahtlustatav lisas, et kõik asetleidnud konfliktid olukorrad on olnud suur trauma pere jaoks, mõlemad on käitunud lubamatult. Xxxx Xxxxx ei kohtu kannatanuga, on lahkunud riigist, suhtleb Xxxx Xxxxxiga vaid nende ühist last puudutavates küsimustes ja seda ka kolmandate isikute (sh pereliikmete) vahendusel. Samuti kinnitas kahtlustatav valmisolekut täita kohustust tekitatud kahju hüvitamise osas. Esimese ülekande tegi ta 12.12.2025. Arvestades asjaolu, et Xxxx Xxxxx esitas prokuratuurile ülekannet kinnitava maksekorralduse, asub abiprokurör seisukohale, et kahtlustatav on valmis täitma kokkulepitud kohustused.

Üldpreventiivsetel eesmärkidel ei ole ilmtingimata vajalik kahtlustatava karistamine kriminaalkorras. Käesoleva kriminaalasja materjalidest selgub, et kahtlustataval Xxxx Xxxxxl on üks kehtiv kriminaalkaristus. Tegemist on teiseilgiilise kuriteoga, mis oli toime pandud aastal 2014. Kuigi käesolevas kriminaalasjas on menetluses mitu kuriteoepisoodi, viimane nendest on aset leidnud rohkem kui aasta tagasi. Tänapäeva seisuga ei ole peale käesoleva kriminaalasja muud aktiivset menetlust kahtlustatava suhtes. Xxxx Xxxxx lahkus riigist käesoleva aasta septembrikuus, et vältida kokkupuudet Xxxx Xxxxxiga ega tekitada konflikteid olukordi, mistõttu uue vägivalda risk on olematu. Kahtlustatav on nõus täitma kohustuse – hüvitama tekitatud kahju summas 1500 eurot, millest esimese osa summas 150 eurot kandis 12.12.2025 kannatanu Xxxx Xxxxxi arveldusarvele üle. Ülejäänud summa 1350 eurot kohustub hüvitama järgmise viie kuu jooksul. Hinnates eeltoodut ja kahtlustatava süü suurust, ei mõjuta kriminaalasja lõpetamine negatiivselt ühiskonna usku kehtivasse õigusesse – Xxxx Xxxxx kuulati üle, kohtueelne menetlus on lõpule viidud ning kriminaalasjas teeb otsustuse prokuratuur.

Eripreventiivset mõju omab abiprokuröri hinnangul Xxxx Xxxxxle määratud kohustused. Kahtlustatav väljendas videokohtumisel kahetsust, et konfliktid olukorrad on tekkinud, sh laste juuresolekul, on nõus hüvitama tekitatud kahju suures ulatuses, mistõttu määratud kohustused nagu tekitatud kahju

hüvitamine ja vägivallast hoidumine on piisavad vahendid tagamaks edaspidi kahtlustatava hoidumise süütegude toimepanemisest.

Kõike eeltoodut arvestades leiab abiprokurör, et oportuunitediprintsiibi rakendamine Xxxx Xxxxx suhtes on võimalik. Abiprokuröri hinnangul on riik täitnud talle antud karistuslikke volitusi piisavalt, Xxxx Xxxxx suhtes kohaldatakse KrMS § 202 lg 2 alusel määratud kohustusi, antakse võimalus teha oma tegudest järeldusi, täita kohustused (sh hüvitada kannatanule tekitatud kahju) ning jätkata õiguskaualekat käitumist.

Xxxx Xxxxxle on selgitatud, et kui tema ei täida talle pandud kohustusi, uuendab abiprokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS § 199 lg 1 p 1 ja § 200 abiprokurör määras:

Lõpetada kriminaalasjas nr 25231550055 menetlus Xxxx Xxxxx suhtes 01.10-30.11.2021, 12.10.2022, 27.10.2023, 21.04.2024, 09.07.2024 kuriteoepisoodide osas ja jätkata menetlus KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi 28.01.2024, 16.05.2024, 16.07.2024, 20.09.2024 kuriteoepisoodide osas.

Juhindudes KrMS §-dest 202 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25231550055 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg: **Xxxx Xxxxx on kohustatud:**
 - hoiduma vägivallast **tähtajaga 16.06.2026.**
 - hüvitama kannatanule Xxxx Xxxxxile kuriteoga tekitatud kahju kokku summas 1500 eurot. **16.12.2025 seisuga on hüvitatud 150 eurot. Hüvitamata jäänud osa ehk 1350 eurot on Xxxx Xxxxx kohustatud tasuma tähtajaga 16.05.2026 (xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx Xxxx Xxxxx).**
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendeid ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendeid ei ole kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: 2 CD-plaati ja 5 DVD-plaati jätta kriminaalasja materjalide juurde.
5. ABIS-i ja RSBR-i registritesse ei ole andmeid edastatud.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 on käesoleva määruse koopia saadetakse kannatanule Xxxx Xxxxxile, kahtlustatavale Xxxx Xxxxxle ja kahtlustatava kaitsjale Raiko Paasile.
8. Kui kannatanu on pöördunud tervishoiuteenuse osutaja poole, teavitatakse sellest asjaolust ning kriminaalmenetluse lõpetamise määrusest Tervisekassat, kellel on õigus kahtlustatavalt välja nõuda kannatanu meditsiinilise abiga seotud kulud.
9. Kannatanul on õigus:
 - tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul Põhja Ringkonnaprokuratuuris aadressil Lubja 4, Tallinn (vastavalt KrMS § 206 lg 3);
 - taotleda kümne päeva jooksul kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab;
 - esitada kaebus Riigiprokuratuurile põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul (vastavalt KrMS § 207 lg 3).

Allkirjastatud digitaalselt
Irina Tsugart (abiprokurör)
Xxxx Xxxxx (kahtlustatav)
Raiko Paas (kaitsja)